

Jaume Matas, Esperanza Aguirre, Mariano Rajoy, Francisco Camps, Rita Barberà i Juan Vicente Herrera –president de Castella-Lleó–, el 2006 en una visita a les obres de la Copa de l'Amèrica.

Ambaixador sense credencials

Jaume Matas va tenir una estreta relació amb el País Valencià. Primer, fou amic íntim d'Eduardo Zaplana i tots dos van compartir destinació a Madrid. Després, a l'etapa de Francisco Camps, ambdós formaren, juntament amb Esperanza Aguirre, l'anomenat 'eix de la prosperitat'.

Fins que el dilluns de la setmana passada Rajoy no va marcar la línia oficial del partit respecte al procés judicial obert a Jaume Matas ("Li desitgem el millor i, si pot, que demostre la seua innocència", digué el líder del PP), al partit conservador

s'havia instal·lat la prudència. Aquesta prudència s'ha convertit en silenci oficial al Partit Popular valencià i a la Generalitat Valenciana, per més que Matas, en el passat, havia rebut distincions d'alta volada procedents de València. EL TEMPS va demanar al govern

valencià si tenia previst de retirar el títol d'"ambaixador de l'Antic Regne de València" que Francisco Camps va atorgar a Matas fa set anys, i la resposta ha estat el silenci. Amb un genèric "ja et direm alguna cosa", el govern valencià ha preferit passar de puntetes sobre la qüestió. No sap, no contesta, en seria la síntesi.

Saber què pensa Camps sobre la imputació de nou delictes al seu ex-company és del tot impossible. El president valencià s'ha imposat una llei del silenci que ja fa cinc mesos que dura. Camps no respon preguntes de periodistes, no fa compareixences públiques i, no cal dir-ho, no concedeix entrevistes. El seu mutisme, també a l'hora de valorar el

tràngol que travessa Matas, podria tenir a veure amb les dificultats judicials que ell mateix travessa. Aquest dilluns, 5 d'abril (després del tancament d'aquesta edició), era previst que la fiscalia de Madrid alçara el secret que pesa sobre el sumari del *cas Gürtel*, la qual cosa podria tornar a desfermar la tempesta judicial i mediàtica que la tardor passada va posar contra les cordes la carrera política del president valencià. Camps sap que d'allò que hi haja escrit en aquest paper que fins ara ha estat desat a Madrid, en pot dependre el seu crèdit com a polític. I potser és per això que, les setmanes prèvies, s'ha estimat més aguantar la respiració com si es tractara d'un estudiant que espera les notes d'un examen. Amb tot, el cap del Consell és conscient que les revelacions del sumari haurien de ser molt sucoses per a superar una malifeta, la de Jaume Matas, per la qual el jutge li imputa la comissió de nou delictes.

L'ex-president balear, que en temps pretèrits era rebut amb els més alts honors entre Vinaròs i Pilar de la Foradada, avui és un empestat a qui, per por de contagi, ningú no vol acostar-se ni sentir-ne parlar. Ja són lluny els temps en què Matas compartia partides de golf a Mallorca i sobretauls nocturnes amb el seu homòleg i amic Eduardo Zaplana. Des que tots dos coincidiren al capdavant dels governs balear i valencià, la

Matas fou el gran valedor del PHN, de què tan bon rèdit va traure Zaplana

relació de Matas amb València sempre ha estat estreta, si bé és cert que han passat per graus d'intensitat diversos segons qui fora l'estadant del palau de Benicarló. Perquè si amb Francisco Camps l'ex-president balear va tenir-hi una bona relació, sobretot obligats per les circumstàncies polítiques, fou amb Zaplana amb qui llaçà uns lligams que anaven més enllà dels despatxos.

Companys i amics. Tots dos coincidiren a les presidències del territoris respectius. Zaplana feia dos anys que era al govern valencià quan Jaume Matas va arribar al Consolat de Mar. Tots dos se situaven al capdavant dels executius autonòmics en un moment especialment dolç per al PP. El seu partit governava per primera volta a Madrid, la crisi econòmica de l'última etapa socialista començava a esvair-se i s'albirava un futur prometedor. I tots dos tenien a les mans les regnes de dos governs que es creien amb poder d'influència. Amb tot, des

de bon començament, hi havia diferències entre ells: el president valencià era obertament ambiciós des que començà la seua carrera política a Benidorm i l'arribada a València no era sinó una nota curricular més en una biografia que aspirava a més altes esferes; el president balear no havia passat de ser un director general i conseller d'Economia que, per designi de José Maria Aznar, es va reconvertir en president del govern balear. Això sí, tots dos tenien, més enllà de coincidències polítiques, una connexió familiar que fins aleshores no havien explotat gaire: els llaços familiars de les esposes. L'esposa de Matas és nascuda a la Vila Joiosa, i la de Zaplana era de Benidorm.

Però, diferències a banda, hi havia molt més que els unia. Tots dos compartien un perfil semblant: raonablement joves, pertanyents al sector liberal del seu partit, tenien un cert aire de dandis desacomplexats i prometedors. La connexió fou instantània. El febrer del 1997 Matas va fer el primer viatge oficial fora de les Illes. La destinació triada fou València, on Eduardo Zaplana l'esperava amb les portes obertes de bat a bat. D'aleshores ençà, forjaren una estreta relació, fins al punt que el balear s'impregnà de les maneres de fer del cap de l'executiu valencià. Matas, que fins aleshores havia mantingut un perfil baix tot mirant de preservar unes bones relacions amb sectors socials amb els quals l'ex-president Gabriel Cañellas havia topat, va emprendre la seua croada. Assetjà l'Obra Cultural Balear, s'aclucà d'ulls per no veure els qui negaven la unitat de la llengua i provà de mitjançar per a afavorir l'ateratge d'empreses valencianes a les Illes. Comentaristes de les Illes interpretaren aquells moviments com una valencianització del PP balear. Siga com siga, les bones relacions entre l'un i l'altre s'alimentaren durant els anys següents de trobades institucionals, però també en l'estricta àmbit privat, fins al punt que Zaplana es convertí en un habitual en els ambients balears.

La seva bona relació anava, doncs, més enllà de l'estricta vincle institucional. De fet, l'opinió de Zaplana fou determinant a l'hora de cercar un lloc per a Matas a Madrid, quan el 1999 aquest perdé les eleccions autonòmiques en

Bona sintonia amb Catalunya

La relació de Jaume Matas amb la Generalitat de Catalunya durant els seus dos mandats es va mantenir en un pla més institucional que no pas en el cas valencià, si bé tots dos governs, especialment a l'etapa de Maragall, tingueren una bona sintonia.

Jaume Matas va acceptar la invitació del president català de participar en l'euroregió Pirineus-Mediterrània, que Maragall s'havia encarregat de promoure i en què també havien de participar Aragó, Mígdia-Pirineus, Languadoc-Rosselló, Andorra, País Valencià i Catalunya. Tot i haver afirmat mesos abans que l'euroregió del president català li recordava l'Anschluss, Matas va abandonar els recels per abraçar el projecte del president català el 2005. Aquest fou un dels punts en què Matas va marcar distàncies amb el seu homòleg Francisco Camps, que sempre repudià la proposta.

La bona sintonia també tingué com a conseqüència la signatura d'un acord de reciprocitat per intercanviar els senyals de TV3 i IB3 a tots dos territoris. A més, Maragall i Matas acordaren de liquidar l'estructura original de l'Institut Ramon Llull per a la promoció del català per tal que aquestes competències passara a exercir-les, en el cas de les Balears, l'Institut d'Estudis Balearics.

Jaime Matas, acompanyat per Francisco Camps, José Luis Ollvas i José Manuel Medina –alcalde d'Orlola–, en aquest últim municipi. A la dreta, Jaime Matas a l'acte de proclamació de candidatures a les eleccions del 2003.

favor de Francesc Antich. A partir del 2000 i de Madrid estant, el president balear va tenir un paper fonamental com a aliat de Zaplana, tot alimentant l'estratègia política d'aquest darrer. Matas era el ministre espanyol de Medi Ambient quan s'aprovà el pla hidrològic, del qual el PP valencià va fer bandera i que, de fet, va actuar d'element aglutinador per a una determinada franja electoral.

En 2003 Matas posà punt final al seu exili madrileny (si bé sembla que a ell no li hauria desagradat de perllongarlo). El govern balear tornà a estar sota els seus designis, alhora que a València Francisco Camps passà a ocupar la Generalitat. La situació era ben bé idíl·lica per al PP: governaven les places més importants de l'estat espanyol i la continuïtat al govern espanyol era pràcticament assegurada a les eleccions del 2004. Tanmateix, la inesperada derrota en aquells comicis va forçar a fer un tomb en l'actitud que mantenien envers Madrid, i passaren de la complaença a la reivindicació.

Un eix sense direcció. El 12 de juliol del 2004, quan només feia 97 dies que Zapatero s'havia instal·lat a la Moncloa, Camps, Matas i Esperanza Aguirre es reuniren al castell de Bellver per signar la partida de naixement de l'eix de la prosperitat, un lobby amb finalitat polítiques disfressat d'aliança estratègica. L'objectiu declarat de l'eix era estrè-

nyer els llaços econòmics i socials entre Madrid, el País Valencià i les Illes Balears; el no declarat era presentar batalla al govern socialista des de Madrid, València i Palma, convertir-se en un lobby de pressió contra Zapatero. En el cas de València això, a més, servia a Camps per a marcar perfil propi i desmarcar-se dels intents de Pasqual Maragall de promoure una euroregió que el president valencià sempre va aguaitar amb recel. El cap del consell va decidir de prioritzar l'eix de la prosperitat perquè –deia– això deixava el País Valencià en una situació de "centralitat" i no de perifèria de projectes d'altri. Siga com siga, d'aquelles reunions en l'àmbit estrictament polític mai no se'n van derivar reunions de caràcter tècnic que aprofundiren en el camp comercial, logístic o d'intercanvi d'experiències. I, si bé Camps va fer servir l'eix de la prosperitat com a element central d'una part dels seus discursos de manera reiterada, és ben cert que els seus companys de viatge mai no hi dedicaren gaire atenció.

La inconsistència d'aquella ocurrència va quedar palesa quan l'any 2007 Matas va eixir derrotat de les eleccions autonòmiques. Amb la victòria de Francesc Antich, les Illes van perdre la condició de pròsperes. L'eix de la prosperitat, una aliança que s'havia anunciat de "caràcter estratègic", es va liquidar tan bon punt el PP va desallotjar el Consolat de Mar.

Però molt abans d'això Francisco Camps havia tingut temps d'agrair a Matas el seu compromís amb el País Valencià a través d'un gest ben estrany des del punt de vista protocol·lari. El setembre del 2003, el president de la Generalitat Valenciana va anunciar que concediria a l'ex-president balear el títol d'"ambaixador de l'antic Regne de València", un reconeixement creat expressament i que d'aleshores ençà s'atorgaria a les persones que es distingiren per la defensa dels interessos territorials. Aleshores Camps va justificar la concessió en l'impuls que Matas havia donat al pla hidrològic espanyol en l'etapa de ministre. Des d'aleshores la condecoració no ha tornat a ser atorgada a cap personalitat.

Aquell títol, en teoria innocu, s'ha convertit ara en una pedra a la sabata per a Camps, que ja ha estat inquirit pels partits de l'oposició sobre si té previst de retirar-li'l a Matas. Hi ha raons per a fer-ho, si atenem el decret que el 2003 va fer nàixer el títol. L'article 5 d'aquest decret diu que el condecorat podria perdre el títol "prèvia audiència de l'interessat, quan la conducta pública de la personalitat distingida siga manifestament contrària als interessos generals o peculiars de la Comunitat, i també quan la persona condecorada siga condemnada per un fet delictiu, en virtut de sentència ferma". De moment, sembla que des del palau de Benicarló no volen fer cap passa, no fora cas que això els posara en evidència.

L'objectiu no declarat de l'"eix de la prosperitat": presentar batalla a Zapatero

Violeta Tena